

[Rozpory]

Ladislav Hejdánek

◆ diktát, česky, vznik: březen 2009

◆ dictate, Czech, origin: březen 2009

[Rozpory]

březen 2009

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini Pro 3 preview]

Rozpory a rozpornost jsou pro myšlení... co nás irituje. Věda se většinou rozporům vyhýbá. Filosofie to dělala dlouho také, ale čím dál se mi zdá, že úkolem filosofie je na rozpory se soustředit nebo soustřeďovat. To jest vyhledávat rozpory i tam, kde nechceme vidět, kde přehlízíme. A nebo kde se jim vyhýbáme, kde se jim věda vyhýbá.

V tomto smyslu tedy filosofie opravdu je něčím, co se dostává do konfliktu s vědami. Může to vypadat na první pohled tak, že filosofie kritizuje vědy, útočí na vědy. Ale ono to tak není, to je jenom nesprávné pochopení. Správně pochopeno to znamená, že filosofie představuje jakéhosi velmi ostražitého a dokonce velmi dobře vycvičeného psa, který vycítí rozpory i tam, kde ostatní je nevidí, a soustředí na ně pozornost. Jenom vědci, kteří se chtějí vyhnout rozporu, v tom můžou vidět útok. Ale vědci, jimž jde o pravdu a nikoli o pouhou nerozpornost, ti mohou z filosofie čerpat.